

*М.О. Олійник*

## **ВПЛИВ ФНП- $\alpha$ НА ПЕРЕБІГ ОСТЕОАРТРОЗУ ТА ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ 2 ТИПУ**

*Кафедра внутрішньої медицини №3*

*Науковий керівник - проф. Журавльова Л.В.*

*Харківський національний медичний університет*

Фактор некрозу пухлин (ФНП- $\alpha$ ) активує дегенеративні процеси у суглобі, приймає участь у регуляції обміну вуглеводів, індукує інсулінрезистентність в жировій тканині та м'язах, пригнічує гени, які приймають участь у засвоєнні та депонуванні глюкози.

**Ціль дослідження.** Вивчення впливу фактору некрозу пухлин- $\alpha$  (ФНП- $\alpha$ ) на перебіг остеоартрозу (ОА) та цукрового діабету (ЦД) 2 типу та при їх поєднанні.

**Матеріали та методи.** Було обстежено 69 хворих (21 чоловік та 48 жінок, середній вік  $54,67 \pm 1,98$  років). Хворі були поділені на три групи 1-ша – хворі на ОА ( $n=21$ ), 2-га – пацієнти з ЦД 2 типу ( $n=20$ ) та 3-тя група – з поєднаним перебігом ОА та ЦД типу 2 ( $n=28$ ). Контрольну групу склали 20 практично здорових осіб. При обстеженні хворих проводилось рентгенологічне дослідження суглобів, виразність больового синдрому при рухах та в спокої визначали за ВАШ, симптоми ОА оцінювали також за індексом Lequensne та WOMAC (Western Ontario and McMaster University), також проводилось дослідження вуглеводного обміну (рівень глюкози натще, HbA1c, імунореактивний інсулін, індекс НОМА-IR), ФНП-  $\alpha$  за стандартними методиками.

**Результати та обговорення.** Рівень ФНП- $\alpha$  достовірно відрізнявся між всіма досліджуваними групами (K-W  $H(3,89)=75,523$ ). Так порівняно з контрольною групою був достовірно вищим в групі з ОА (M-W  $Z=-3,578$   $p<0,00833$ ), ЦД 2 типу (M-W  $Z=-3,468$   $p<0,00833$ ) та при поєднаному перебігу ОА та ЦД 2 типу (M-W  $Z=-3,835$   $p<0,00833$ ). Позитивні кореляції відмічалися між ФНП- $\alpha$  і балами функціональної недостатності за WOMAC ( $r=0,343$ ,

$p < 0,05$ ), сумарним балом за WOMAC ( $r = 0,353$ ,  $p < 0,05$ ). У групі з ізольованим перебігом ОА спостерігався значущий кореляційний зв'язок: між ФНП- $\alpha$  і індексом Lequensne ( $\tau = 0,488$ ,  $p < 0,05$ ). Були визначені позитивні кореляційні зв'язки між рівнем ФНП- $\alpha$  та показниками вуглеводного обміну, а саме рівнем глюкози сироватки крові ( $r = 0,51$ ;  $p < 0,05$ ), інсуліну ( $r = 0,37$ ;  $p < 0,05$ ), HbA1C ( $r = 0,51$ ;  $p < 0,05$ ), НОМА ( $R = 0,47$ ;  $p < 0,05$ ).

**Висновки.** Підвищення рівня ФНП- $\alpha$  в крові, його позитивний кореляційний зв'язок з показниками вуглеводного обміну та з більш тяжкими рентгенологічними змінами, більшою функціональною недостатністю та більш виразним больовим синдромом при ОА, може свідчити про його вплив на прогресування патологічного процесу в суглобі та вуглеводний обмін ЦД 2 типу.